SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:523

av Olle Olson (M)

Kundkännedom genom hela kedjan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett förtydligande i lagen om elektronisk kommunikation så att den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst, även genom återförsäljare eller andra mellanled, ansvarar för att tjänsten kan knytas till en identifierbar abonnent eller registrerad användare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i förhandlingarna om EU:s förordning om digitala nät bör verka för ett tydligt ansvar för kundkännedom genom hela kedjan av tillhandahållare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Bedrägerier via telefon och sms drabbar människor hårt, inte minst äldre. Under 2023 polisanmäldes omkring 29 000 telefonbedrägerier med en sammanlagd brottsvinst på 708 miljoner kronor (prop. 2025/26:233). Den moderatledda regeringen, Post- och telestyrelsen och operatörerna har vidtagit kraftfulla åtgärder. Samtal med manipulerade svenska nummer stoppas, och sedan den 1 augusti 2026 är operatörerna skyldiga att avstå från att överföra samtal och sms när trafikuppgifter tyder på bedrägeri (bet. 2025/26:TU17). Enligt Polismyndigheten minskade brottsvinsterna från telefonbedrägerier med 40 procent 2024 och med ytterligare 29 procent 2025.

Samtidigt har marknaden förändrats. Elektroniska kommunikationstjänster säljs i dag ofta i flera led. En operatör upplåter nummer och nätkapacitet till en annan aktör, som i sin tur säljer vidare genom återförsäljare, virtuella operatörer, sms-aggregatörer eller kommunikations- och VPN-tjänster. Ansvaret för att veta vem kunden är riskerar då att splittras mellan aktörerna, och i vissa fall ligger det i praktiken inte hos någon av dem.

Det syns vid telefonbedrägerier där svenska nummer används via tjänsteleverantörer som hyr kapacitet av svenska operatörer. När kundrelationen har lagts ut i flera led, ibland till utländska aktörer, går det inte att ta reda på vem som står bakom numret. De nya reglerna om blockering stoppar enskilda samtal och meddelanden utifrån trafikmönster, men de hindrar inte samma aktör från att komma tillbaka med nya nummer så länge ingen i kedjan vet vem kunden är.

Lagen om elektronisk kommunikation bör därför förtydligas så att ansvaret för kundkännedom följer tjänsten genom hela kedjan. Den som upplåter nummer eller kapacitet bör kunna säkerställa att även återförsäljare och andra mellanled kan knyta tjänsten till en identifierbar abonnent eller registrerad användare. Det handlar inte om att lagra mer uppgifter om kommunikationen eller dess innehåll, utan om att någon i kedjan alltid ska veta vem kunden är. Sverige har sedan 2022 krav på registrering av förbetalda kontantkort, och samma princip bör gälla när tjänster säljs i flera led.

Ett tydligt ansvar ger också mer likvärdiga villkor på marknaden. Många operatörer har redan god kännedom om sina kunder och lägger stora resurser på att motverka bedrägerier. Regeringen har själv konstaterat att frivilliga åtgärder riskerar att undergrävas om vissa tillhandahållare kan väljas bort av den som vill använda tjänsterna i bedrägligt syfte (prop. 2025/26:233). Samma resonemang gäller kundkännedomen: den kedja som har svagast kontroll blir den som kriminella väljer.

Frågan har också en tydlig EU-dimension. EU-kommissionen presenterade i januari 2026 ett förslag till förordning om digitala nät som ska ersätta EU:s kodex för elektronisk kommunikation och som innehåller regler mot bedrägerier och missbruk (KOM(2026) 16). Eftersom tjänsterna ofta säljs över gränserna bör Sverige i förhandlingarna verka för att ansvaret för kundkännedom omfattar hela kedjan av tillhandahållare.

Olle Olson (M)